

PRZEGLĄD PRASY ZAGRANICZNEJ

TREŚĆ:

1. SPRAWY POLSKIE:

A/ Stosunki polsko-litewskie	str: 1
b/ Polska a ZSRR	" 1
c/ Sytuacja polityczna w Polsce	" 2

2. ZAGADNIENIA OGÓLNE:

a/ Sytuacja polityczna w ZSRR	" 3
b/ Polityka wewnętrzna Anglii	" 4

3. NOTATKI I INFORMACJE:

1. SPRAWY POLSKIE.

STOSUNKI POLSKO-LITEWSKIE.

RYTAS 1:7: podaje wywiad z min. Zaleskim nadesłany do dziennika przez p.M:de G. W wywiadzie tym, p.M:de G. zaznacza, że min.Zaleski nie lubi próżnych wywodów, a przeto odrazu zmierzając do celu oświadczył, że Woldemaras dobrze zrobił, wycofując sprawę kłajpedzką z Rady Ligi N: gdyż w przeciwnym razie delegacja polska wprowadziłaby na porządek dzienny obok sprawy powyższej również niewypełnianie przez Litwę międzynarodowego statutu spława Niemem, która to sprawa jest ściśle związana ze sprawą kłajpedzką. Następnie min.Zaleski podał powody dla których Polska nie może korzystać ze spławu drzewa Niemem podług regulaminu opracowanego przez rząd litewski. W końcu minister Zaleski zaznaczył, że jest zwolennikiem programu minimalnego w stosunkach polsko-litewskich i że sprawę Wileńską należy uważać za ukończoną, a przeto najlepiej będzie jeżeli obecny rząd litewski czempredziej dojdzie do porozumienia z rządem polskim. Dziennik ze swej strony dodaje, że wywiad powyższy jest wyrazem ustosunkowania się Polski do Litwy. Społeczeństwo litewskie jest głęboko przekonane, że żaden rząd litewski, dopóki jest rządem Litwy niezależnej, nigdy się nie zgodzi na tezy polskiego ministra. Lepiej jednakże wiedzieć o zamiarach wroga Litwy, aniżeli je przemilczeć.

LIETUVA 30:6: w obszernym artykule nawiązując do wkrótce mającej się odbyć sprawy sądowej rzekomo głośnego szpiega polskiego Romana Murina, /ur: w Rosieniach na Litwie/ pisze: Polacy czują się na Wileńszczyźnie nieswojo, dlatego też śledzą wacznie każdy krok litwinów, których uciskają nietylko pod względem kulturalnym, lecz jeszcze prowokują wszędzie, siejąc imperjalistyczny duch polski.

RYTAS 1:7: pod nagł. "Piłsudski i Mościcki demonstrują w okupowanej Litwie" donosi, że ostatni wyjazd Prezydenta i marszałka na pogranicze litewskie ma charakter demonstracji rozmyślnej.

ECHO 29:6. /Kowno/ nawiązując do pobytu w Polsce prof. litewskiego uniwersytetu p.Herbaczewskiego, który propaguje kulturalne zbliżenie Litwy z Polską, zaznacza, że ze swej strony życzy prof. Herbaczewskiemu powodzenia w powziętych zamiarach. Dzien: dodaje, że Herbaczewski "jako zwolennik spirytyzmu uzależnia politykę i życie od duchów" a "Prof. Herbaczewski studjuje duchy na terytorjum polskiem. Najlepiej byłoby, gdyby swe studia zaczął od tego ducha Belwederu, który najbardziej mać pokój na Wschodzie" a Dziennik wyraża nadzieję, że poznanie tego ducha z pewnością otrzeźwi nawet tak wielkiego entuzjastę jakim jest prof. Herbaczewski.

POLSKA A ZSRR.

IZWIESTJA 30:6: W art. wst. p:t. "Niema odpowiedzi" przypomina

swe zeszkotygodniowe wywody; w których dziennik podkreślał, że do czasu otrzymania odpowiedzi ze strony Polski na notę ZSRR, zaogrodzenie stosunków między obu krajami jest niemożliwe. Rząd polski i nadal takiej odpowiedzi nie nadesłał mimo powrotu do Warszawy min. Zaleskiego. Zwłokę w postępowaniu rządu polskiego autor tłumaczy jako wyraźną niechęć udzielenia odpowiedzi. Zapewnienia polskie co do stałego polepszenia stosunków z ZSRR były obliczone na uspokojenie bankierów amerykańskich, lecz dzisiejsze depesze w sposób niewątpliwy stwierdzają przegraną tej taktyki. Wiadomość o odroczeniu pożyczki do jesieni dzień komentuje sceptycznie: koła amerykańskie nie mają zaufania do pokojowej polityki rządu polskiego.

Rząd polski nie tylko nie udzielił odpowiedzi na notę sowiecką, ale w postępowaniu swem posuwa się pò linii, wręcz przeciwnej tym żądaniom, które zawarte były w nocie. Jako dowód dzień cytuje zalegalizowany przez władze polskie zjazd organizacji petlurowskich, oraz tolerowanie w prasie ostrych ataków na ZSRR. Nawiązując do oświadczenia min. Zaleskiego o tem, że nie widzi on przeszkód niedoprzeciężenia dla zbliżenia między Polską a ZSRR. - dzień zaznacza: ZSRR w drodze faktów a nie tylko przez słowa dowiodł jakie znaczenie przypisuje paktowi o nieagresji z Polską. Autor przypomina, że inicjatywa w tym względzie wyszła od ZSRR, który jeszcze w zeszłym roku przedłożył odnośny projekt: "Całkowicie zgadzamy się z oświadczeniem p. Zaleskiego, uważamy jednak za konieczne głośno oświadczyć, że w chwili obecnej istnieje jedna niepokonana dotychczas przeszkoda, która nie dopuszcza nie tylko do zawarcia paktu gwarancyjnego ale wogóle do normalnych stosunków między obu krajami: Przeszkodą tą jest fakt, iż konflikt wywołany zabójstwem Wojkowa dotychczas nie jest wyczerpany i obecnymi metodami rządu polskiego wyczerpać się nie da. Opinia sowiecka nie uznaje wysiłków rządu polskiego zmierzających do polepszenia stosunków polsko-sowieckich bez uzyskania całkowitej satysfakcji w kwestji zabójstwa". W dalszym ciągu dzień zaprzecza kategorię wiadomościom prasy polskiej o tem, że ZSRR zgłaszał nowe propozycje w sprawie traktatu gwarancyjnego. W końcu art. ponownie podkreśla, iż w konflikcie tym przejście do porządku dziennego nie doprowadzi do rezultatu.

SYTUACJA POLITYCZNA W POLSCE.

DER TAG 3:7: Kor: z Warszawy pisze' że stronnictwa prawicowe polskie zgłosiły w Sejmie interpelację, żądającą natychmiastowego ustąpienia wojewody Grażyńskiego. Do interpelacji dołączony został cały materiał obciążający, zebrany przez komisję nadzwyczajną Sejmu Śląskiego, który nie mógł być wykorzystany z powodu zamknięcia sesji tegoż Sejmu przez marsz. Piłsudskiego. Należy wyczekać z wyteżoną uwagą - pisze Kor: - jakie zarządzenia powoźnie rząd obecnie, skoro przedtem z tego powodu została przerwana praca Sejmu Śląskiego. Kor: pisze dalej, że pożyczka dla Polski została odłożona, natomiast amerykańskie udziela udziela pożyczki krótkoterminowej 15 milj. dolarów, która będzie użyta na pokrycie emisji banknotów. Z powodu pogorszenia się gospodarczego położenia Polski, amerykańskie stawiają trudniejsze warunki, wobec tego w kołach politycznych sądzą, iż rokowania o większą pożyczkę należy uważać za zerwane, albowien marsz. Piłsudski ciężkich warunków nie zaakceptuje.

DEUTSCHE TAGESZEITUNG 30:6: pisze o:t. "Koniec polskich marzeń o pożyczce", że niespodzianie spadła wiadomość o niedojściu do

skutku pożyczki amerykańskiej dla Polski, co także przyznał rząd polski: Amerykanie żądali zwłoki trzymiesięcznej, ponieważ miesiące letnie nie są dobre dla realizacji pożyczki, Kor: z Katowic obciąża rząd marsz. Piłsudskiego winą z powodu/dojścia pożyczki do skutku: Decydują w tej sprawie było wewnętrzne i zewnętrzne położenie Polski, które nakazywało amerykańskom powściągliwość: Nie da się zaprzeczyć - pisze kor: - że polskie plany gospodarcze na najbliższe miesiące zostały rozbite:

2: ZAGADNIENIA OGÓLNE:

SYTUACJA POLITYCZNA W ZSRR:

LITUA 30:6: nawiązując do wystąpienia opozycji w Rosji sowieckiej, pisze m:in.: Wracający z Rosji twierdzą, że ani Trocki, ani Stalin, ani też Stalin Trockiemu nigdy nie podporządkowuje się: Bolszewizm toczy walka wewnętrzną: Należy spodziewać się, że społeczeństwo rosyjskie, robotnicy a w szczególności włościanie! którzy stanowczo są przeciwni bolszewizmowi, widząc rozłam wśród partji komunistycznej, nie pozostaną bierni, lecz rozpoczną walkę przeciwko bolszewizmowi, czem położy kres jego istnienia: "Litua" ze swej strony podkreśla, że III międzynarodówka niewątpliwie przeżywa kryzys, który jednakże nie jest groźny dla komunizmu jak to twierdzą niektórzy: Kryzys obecny w sowietach został wywołany na tle przyczyn zgoła nietyczących się podstawowych dogmatów bolszewizmu, a przeto minie: Żelazna dyscyplina partji komunistycznej i stanowczość jej wodzów zawsze ją ratowały przed ostatecznym rozkładem:

L'HUMANITE 29:6: zamieszcza art. G: Peri stanowiący odpowiedź na przeciwbolszewickie artykuły, jakie się pojawiły w ostatnich dniach w prasie francuskiej: Klasa robotnicza - pisze L'Humanité - zdaje sobie sprawę z tego, że wielki dziennik, który stoi na czele tej kampanji i posyła swoich korespondentów do Warszawy, jest rzecznikiem nacji i codziennie pcha do wojny: Ma on przeszłość bardzo ciemną: Ten sam dziennik wytwarzał w r: 1910 i 1914 atmosferę wojenną i wysłał w r: 1912 swego agenta do Petersburga w celu uzyskania tam funduszy na opłacanie agitacji dzienników francuskich, popierających finanse rosyjskie: Nic się od tego czasu nie zmieniło: Dziś tak jak przed laty, nieczna kampanja przygotowuje umysły do wojny: Centrum tych machinacji znajduje się jednak nie w stolicy carów, wśród torysów: Środki są jednak te same:

L'HUMANITE 30:6: zamieszcza list Rykowa w odpowiedzi na telegram Lansbury z prośbą o zaprzestanie aktów terrorystycznych, które wywołują oburzenie w sferach robotniczych angielskich: Rykow tłumacząc obszernie, że nie są to egzekucje bez sądu pisze m:in.: że jakkolwiek ZSRR przywiązuje wielką wagę do opinii robotniczej klasy angielskiej, jednakże interesy tej klasy wymagają aby pierwsze państwo robotnicze powstało w szczególnie ciężkich okolicznościach, broniąc się przeciwko nienawiści i niezliczonym ciosom zadawanym mu przez jego przeciwników klasowych:

LA TRIBUNA 2:7: drukuje kor: z Kowna, w której zajmuje się stosunkiem sowietów do Łotwy i Litwy: W ostatnich czasach prasa so-

wiecka zaznacza powodzenie polityki ZSRR w krajach bałtyckich: Jest to oczywiście obliczone na oddziaływanie na opinię rosyjską wewnątrz kraju; aby zamaskować przykre wrażenie zerwania z Anglią, prasa moskiewska rozpisuje się od traktacie handlowym z Łotwą, a aby osłabić uczucie izolacji politycznej robi się reklamę przemówieniu Smetony do nowego posła sowieckiego w Kownie. Jeżeli przyjrzeć się bliżej tym rzeczowym powodzeniom widzimy, że traktat z Łotwą dużo kosztuje Rosję, która udziela najzwyczajnych i specjalnych ułatwień. Co do stosunków z Litwą trzeba zaznaczyć że likwiduje ona energicznie wszelkie ruchy komunistyczne, trudno więc mówić o jakimś powodzeniu polityki sowieckiej. Mowa Smetony po odrzuceniu zwykłego balastu grzesznościowego, jest logiczna dla naczelnika państwa, które ma jeszcze ranę w postaci Wilna i które nie może załatwić tej kwestji nie licząc się z postawą Rosji. Geograficzne położenie Litwy, Łotwy i Estonji wymaga przyjacielskich stosunków ze wschodnią sąsiadką. Trzeba również zaznaczyć, że Waldemaras wyłącza dla Litwy możliwość jakiegoś sojuszu z Rosją, Niemcami lub Polską.

SYTUACJA POLITYCZNA W ANGLJI.

TIMES 1.7: obszernie podaje mowę Lloyd George'a, który powiedział m.in.: "Największą groźną dla ludów Europy nie są czerwone płomienie bolszewizmu, lecz jest nią czarny cień reakcji: W szczególności angielska reakcja szkodzi krajowi niezmiernie, udaremniając konieczne reformy przygotowane przez liberałów". Liberał Gladstone domagał się autonomji dla Irlandji już w 1893 r. Konserwatyści trzykroć ją odrzucili: Więc walki Irlandzkie trwały, a skutkiem tego Niemcy zaczęły uważać W. Brytanię za ślabą. Dla tego wybuchła wojna światowa.

LE TEMPS 2.7: omawiając w art. wst. trudności obecne polityki wewnętrznej Anglji pisze w zakończeniu: dobrze zrozumiany interes Anglji wymaga silnego rządu w Londynie w chwili zwalczania propagandy bolszewickiej. Z drugiej strony z punktu widzenia ogólnego ważnym jest aby rząd brytyjski nie był skrzepowany w swojej akcji na zewnątrz przez trudności wewnętrzne, które mogłyby pociągnąć za sobą ważne następstwa w e wszystkich dziedzinach: Nie przywiązując zbyt wielkiej wagi do kampanji stronnictw opozycyjnych przeciwko zmianom w izbie lordów i do rozdzwięków w samym łonie gabinetu Baldwina - trzeba sobie uprzytomnić że są to symptomy, które mogą jednak wywołać poważny kryzys polityczny w Anglji: W razie konieczności przeprowadzenia nowych wyborów ujawniłaby się zapewne przewaga po stronie lewicy co warunkoby niewątpliwie decydujący wpływ na ogólną politykę w Europie.

3. NOTATKI I INFORMACJE.

CESKA REVUE w Nr. 3 b.r. miesięcznik polityczno-społeczny narodowych demokratów podaje art. wst. p.ż.: "W labiryncie polskich partji politycznych" po raz pierwszy w tem piśmie pisany w języku polskim, opisujący stronnictwa polityczne w Polsce, których autor naliczył 29.

IL MESSAGGERO 1.7: w kor. z Krakowa podaje opis pogrzebu Słowackiego i treść przemówienia marsz. Piłsudskiego.

